

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA W
SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 16
W ELBLĄGU**

SPIS PROCEDUR

1. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia przejawów przemocy i agresji wśród uczniów.
2. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia dewastacji mienia i cudzej własności.
3. Procedura dotycząca zasad organizacji dyskotek szkolnych.
4. Procedura dotycząca ubiegania się o indywidualny program lub tok nauczania.
5. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia naruszenia godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły przez ucznia.
6. Procedura postępowania w razie wypadku w szkole.
7. Procedura postępowania w przypadku udziału ucznia w wypadku komunikacyjnym.
8. Procedura postępowania w przypadku wypadku ucznia podczas wycieczki szkolnej.
9. Procedury dotyczące udzielania pierwszej pomocy.
10. Procedura postępowania w przypadku kradzieży na terenie szkoły.
11. Procedury postępowania wobec ucznia -sprawcy i ofiary czynu karalnego lub przestępstwa.
12. Procedura korzystania z telefonów komórkowych i sprzętu elektronicznego.
13. Procedura postępowania w przypadku złamania przez ucznia zakazu korzystania w czasie zajęć lekcyjnych z telefonu komórkowego, dyktafonu, aparatu fotograficznego lub innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.
14. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń który nie ukończył 18 lat używa alkoholu lub innych środków, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.
15. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia palenia tytoniu lub e–papierosa przez ucznia.
16. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych.
17. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie niebezpieczne substancje lub niebezpieczne narzędzia.

18. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem substancję psychoaktywną.
19. Procedura postępowania w sytuacjach, gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą lub gdy rodzina jest niewydolna wychowawczo.
20. Procedura postępowania w sytuacjach spornych i konfliktowych.
21. Procedura postępowania w przypadku zachowań samobójczych lub samobójstwa ucznia.
22. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia podejrzanego przesyłki lub telefonu ostrzegającego przed niebezpieczeństwem.
23. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel wykryje fałszerstwo.
24. Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia wulgarnego słownictwa.
25. Procedura postępowania w przypadku ciąży uczennicy.
26. Procedura dotycząca usprawiedliwień nieobecności uczniów w szkole.
27. Procedura postępowania wobec ucznia, który samowolnie opuszcza szkołę oraz wagaruje.
28. Procedura ustalenia zajęć pozalekcyjnych w szkole.
29. Procedura postępowania w przypadku zakłócenia toku lekcji.
30. Procedura postępowania w razie wtargnięcia uzbrojonego napastnika na teren szkoły
31. Procedura postępowania w razie wtargnięcia agresywnego psa na teren szkoły.
32. Ewakuacja szkoły w sytuacji zagrożenia pożarem, wybuchem itp.
33. Procedura ujawnienia przypadku cyberprzemocy.
34. Zadania wychowawcy klasy.
35. Procedura postępowania z dzieckiem przewlekle chorym w szkole.

Podstawy prawne stosowanych procedur:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 2018 poz. 969)
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2021 poz. 1119)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2020 poz. 2050)
4. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 2021 poz. 1915)
5. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz.U. 2021 poz. 1882)
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r.w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. 2020 poz. 1604)
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2020 poz. 1449)
8. Zarządzenie Nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich (Dz. Urz. KGP z 2010r. Nr 11, poz. 64 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915, z 2022 r. poz. 583.)
10. Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki (Dz. U. z 2017r., poz.1569).
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 września 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz.U. 2020 poz. 1537)
12. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. 2021 poz. 1082)
13. Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 roku w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U 2017r. , poz.1643, Dz.U 2020, poz.1280).
14. Statut Szkoły Podstawowej nr 16 im. Józefa Wybickiego w Elblągu.

Procedura 1

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia przejawów przemocy i agresji wśród uczniów.

1. Nauczyciel powinien zareagować natychmiast, gdy obserwuje lub wie (domyśla się) o wystąpieniu sytuacji przemocy.
2. Nauczyciel zobowiązany jest do udzielenia pomocy i wsparcia ofiary zdarzenia.
3. Nauczyciel (w przypadku zatrzymania sprawców) powinien powiadomić o zaistniałym fakcie wychowawcę, który zobligowany jest do odbycia rozmowy z uczniem. Wskazane jest, aby rozmowa odbywała się w obecności pedagoga/psychologa szkolnego.
4. Wychowawca powinien powiadomić rodziców/opiekunów prawnych –telefonicznie lub wezwać do szkoły w zależności od zaistniałych okoliczności i dalszych rokowań dotyczących sprawy oraz sporządzić niezbędną dokumentację ze zdarzenia.
5. Wychowawca zobligowany jest powiadomić ucznia i jego rodziców/opiekunów prawnych o konsekwencjach prawnych i procedurach uruchamianych w sytuacji powtarzania się aktów agresji lub przemocy (w zależności od wagi popełnionego czynu i reakcji sprawcy).
6. Wychowawca podejmuje działania wychowawcze, omawia zaistniałą sytuację z jej uczestnikami (czynnymi i biernymi), okoliczności sytuacji, przyczyny i skutki, jakie pociąga za sobą dane zachowanie (indywidualnie bądź w grupie w zależności od potrzeb sytuacji). Wychowawca powinien prowadzić rozmowę tak, aby uczniowie doszli do konstruktywnych wniosków. Wspólna rozmowa w szkole powinna odbyć się niezwłocznie.
7. Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem i dyrektorem szkoły sankcji w stosunku do ucznia/ uczniów w oparciu o Statut Szkoły i poinformowanie o nich rodziców, sporządzenie notatki z zajęcia wraz z ustaleniami .

Procedura 2

Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności.

1. Nauczyciel, który uzyska informację o dewastacji lub stwierdzi dewastację mienia przez ucznia ustala okoliczności zdarzenia na podstawie rozmowy z osobą informującą o zaistniałym fakcie, własnego oglądu sytuacji w miejscu zaistnienia szkody lub sprawdzenie monitoringu szkoły.
2. W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców, nauczyciel przeprowadza rozmowę ze wszystkimi osobami mogącymi się znajdować w miejscu zdarzenia.
3. Nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie dyrektora szkoły, sporządza dokumentację ze zdarzenia.
4. W przypadku niebudzącego wątpliwości ustalenia sprawcy szkody wychowawca lub dyrektor szkoły wzywa do szkoły jego rodziców/opiekunów prawnych – spisanie protokołu szkody.
5. W przypadku dużej szkody dyrektor szkoły powiadamia policję.
6. Sankcje wobec sprawcy/sprawców określa statut szkoły .

Procedura dotycząca zasad organizacji dyskotek szkolnych.

1. Wychowawca klasy ma obowiązek sprawowania opieki nad uczniami podczas trwania zabawy.
2. Podczas trwania dyskoteki czy innej zabawy szkolnej nadzór nad młodzieżą musi być sprawowany w sposób ciągły, zapewniony w każdym miejscu przebywania uczniów.
3. Dyskoteka powinna odbywać się w wyodrębnionej części budynku, uczniom nie wolno swobodnie poruszać się po budynku szkoły.
4. Uczniom nie wolno samodzielnie opuszczać budynku szkolnego podczas trwania zabawy.
5. Obowiązuje zakaz wpuszczania na imprezy osób z zewnątrz, jeśli dojdzie do takiego zdarzenia nauczyciel wyprasza osobę ze szkoły.
6. Organizatorzy dyskoteki mają obowiązek poinformować dyrektora szkoły o planowanym terminie zabawy.
7. Obowiązuje całkowity zakaz palenia papierosów, spożywania alkoholu i innych substancji odurzających. W przypadku złamania przepisu(pkt. 7), nauczyciel stosuje odpowiednie procedury i powiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły.

Procedura dotycząca ubiegania się o indywidualny program lub tok nauczania.

1. Wniosek o udzielenie zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki mogą złożyć:
  - Rodzice/opiekunowie prawni niepełnoletniego ucznia;
  - wychowawca klasy lub nauczyciel za zgodą rodziców lub prawnych opiekunów ucznia.
2. Wniosek składa się do dyrektora szkoły za pośrednictwem wychowawcy.
3. Wychowawca dołącza do wniosku opinię o predyspozycjach, możliwościach, oczekiwaniach i dotychczasowych osiągnięciach ucznia.
4. Dyrektor szkoły po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i publicznej poradni psychologiczno - pedagogicznej, może zezwolić uczniowi indywidualny program lub tok nauki.
5. Nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne, których dotyczy wniosek, dołącza do wniosku indywidualny program nauki lub akceptację indywidualnego programu nauki, opracowanego przez szkołę.
6. Dyrektor po otrzymaniu wniosku i indywidualnego programu nauki, zwraca się do Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej z prośbą o opinię na temat możliwości realizowania przez ucznia indywidualnego programu lub toku nauki.
7. W przypadku, gdy indywidualny program nauki umożliwiałby uczniowi realizację w ciągu jednego roku szkolnego programu z zakresu więcej niż dwóch klas, dyrektor musi również uzyskać pozytywną opinię organu nadzoru pedagogicznego.
8. Jeżeli opinie poradni i rady pedagogicznej są pozytywne, dyrektor zezwala na indywidualny program lub tok nauki. Zezwolenie jest ważne na czas określony, nie krótszy niż rok.
9. Po udzieleniu zezwolenia na indywidualny program lub tok nauczania, dyrektor przydziela uczniowi nauczyciela - opiekuna i ustala jego zakres obowiązków w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania.
10. Odmowę na przyznanie zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki dyrektor wydaje w formie decyzji administracyjnej, z informacją o terminach i trybie odwołania.
11. Uczeń może realizować indywidualny program lub tok nauki na każdym etapie edukacyjnym i w każdym typie szkoły.

12. Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie ucznia realizującego indywidualny program lub tok nauki odbywa się na warunkach i w sposobów określony w przepisach w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych, z tym że uczeń realizujący indywidualny tok nauki, z wyjątkiem ucznia klas I - III SP jest klasyfikowany na podstawie egzaminu klasyfikacyjnego.

Procedura 5

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia naruszenia godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły przez ucznia.

Za naruszenie godności osobistej nauczyciela lub pracownika niepedagogicznego szkoły uznaje się:

- Lekceważące i obraźliwe zachowanie wyrażone w słowach lub gestach.
- Prowokacje słowne lub gestem.
- Nagrywanie lub fotografowanie bez zgody i wiedzy wyżej wymienionych.
- Naruszanie ich prywatności i własności prywatnej.
- Użycie wobec nich przemocy fizycznej lub psychicznej.
- Pomówienie i oszczerstwa.
- Naruszenie ich nietykalności osobistej.

Procedura:

1. W przypadku gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że uczeń naruszył godność nauczyciela lub innego pracownika szkoły, tenże ma obowiązek zgłoszenia zajścia dyrektorowi szkoły, a w przypadku jego nieobecności pedagogowi szkolnemu.
2. W obecności dyrektora, pedagoga szkolnego i poszkodowanego pracownika, uczeń odbywa rozmowę wstępną, z której sporządza się notatkę.
3. Jeżeli zachodzi podejrzenie, że uczeń działał pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających, stosuje się procedury dotyczące powyższych sytuacji.
4. Wychowawca niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców (opiekunów prawnych) o zaistniałej sytuacji.
5. Wobec ucznia stosuje się kary zgodne ze Statutem Szkoły.
6. Sporządzona zostaje notatka służbowa z czynności szkoły.
7. Jeżeli uczeń objęty jest kuratelą sądową - o zajściu informowany jest kurator.
8. Policja jest natychmiastowo wzywana w przypadku:
  - Naruszenia prywatności i własności prywatnej.
  - Użycia wobec pracownika przemocy fizycznej i psychicznej.
  - Naruszenia nietykalności osobistej pracownika szkoły.
9. Osoba poszkodowana może zgłosić na Policję doniesienie o popełnieniu przestępstwa z powództwa cywilnego.

Jeżeli zdarzenie powtarza się, szkoła występuje do sądu rodzinnego o zaostrenie środków wychowawczych włącznie ze skierowaniem ucznia do ośrodka wychowawczego, a do kuratora oświaty kieruje wniosek o skreślenie z listy uczniów zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Procedura 6

Procedura postępowania w razie wypadku w szkole.

1. Nauczyciel/pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną i w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. Nauczyciel przerywa zajęcia wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów.
3. Nauczyciel powiadamia o zaistniałym fakcie wychowawcę oraz dyrektora szkoły.
4. O każdym wypadku dyrektor szkoły lub nauczyciel, pod opieką którego przebywał uczeń w chwili wypadku, powiadamia rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego ucznia.
5. O każdym wypadku dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie organ prowadzący, pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy, społecznego inspektora pracy, radę rodziców oraz inne odpowiednie instytucje w zależności od rodzaju zdarzenia.
6. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie policję, prokuratora i kuratora oświaty.
7. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.
8. Dyrektor szkoły zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych.
9. Dyrektor szkoły powołuje zespół powypadkowy, który przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację, w tym protokół powypadkowy.
10. W razie konieczności dyrektor szkoły powołuje zespół interdyscyplinarny.

Procedura 7

Procedura obowiązująca w przypadku udziału ucznia w wypadku komunikacyjnym.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który otrzymał informację o wypadku komunikacyjnym ucznia na terenie szkoły lub w jej pobliżu, albo był świadkiem tego wypadku podejmuje działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa na miejscu zdarzenia poprzez użycie dostępnych środków technicznych oraz udział osób trzecich.
2. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły niezwłocznie udziela uczniowi pierwszej pomocy przedmedycznej.
3. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły w razie potrzeby ewakuuje ucznia w bezpieczne miejsce, a następnie powiadamia służby porządkowe i ratunkowe.
4. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły powiadamia dyrektora szkoły, który zawiadamia bądź zleca zawiadomienie rodziców/ opiekunów prawnych ucznia.
5. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły pozostaje na miejscu do czasu przejęcia poszkodowanego przez służby ratunkowe.
6. W przypadku stwierdzenia lekarza o konieczności przeniesienia ucznia do szpitala (przy nieobecności rodziców/ opiekunów prawnych ucznia) opiekę nad nim przejmuje wyznaczony przez dyrektora szkoły nauczyciel.
7. Po przybyciu na miejsce zdarzenia służb porządkowych, kierownik wycieczki przekazuje swoje dane oraz znane mu okoliczności zdarzenia przybyłym na miejsce funkcjonariuszom policji.

Procedura 8

Procedura obowiązująca w przypadku wypadku ucznia podczas wycieczki szkolnej.

1. Kierownik wycieczki lub inny nauczyciel podejmuje działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa na miejscu zdarzenia poprzez użycie dostępnych środków technicznych oraz udział osób trzecich.
2. Kierownik wycieczki lub inny nauczyciel niezwłocznie udziela pierwszej pomocy poszkodowanym.
3. Kierownik wycieczki w razie potrzeby ewakuuje uczniów w bezpieczne miejsce, a następnie powiadamia służby porządkowe i ratunkowe.
4. Kierownik wycieczki powiadamia dyrektora szkoły, który zawiadamia bądź zleca zawiadomienie rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
5. Kierownik wycieczki pozostaje na miejscu zdarzenia do czasu przejęcia poszkodowanego przez służby ratunkowe.
6. W przypadku stwierdzenia przez lekarza konieczności przewiezienia ucznia do szpitala (przy nieobecności rodziców/opiekunów prawnych ucznia), kierownik wycieczki wyznacza nauczyciela, który przejmuje na ten czas opiekę nad uczniem.
7. Po przybyciu na miejsce zdarzenia służb porządkowych, kierownik wycieczki przekazuje swoje dane oraz znane mu okoliczności zdarzenia przybyłym na miejscu funkcjonariuszom policji.

Procedura 9

Procedura dotycząca udzielania pierwszej pomocy

Obowiązek udzielania pomocy wynika z przepisów prawnych zawartych w kodeksie karnym Art.162.K.K:

„ Kto człowiekowi znajdującemu się w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia nie udziela pomocy, mogąc ją udzielić bez narażania siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia lub poważnego uszczerbku na zdrowiu - podlega karze pozbawienia wolności do lat trzech”.

1. Pracownik szkoły, któremu zgłoszono bądź był świadkiem wypadku ucznia udziela pierwszej pomocy: zapewnia poszkodowanemu opiekę, w razie potrzeby powiadamia pogotowie (udziela poszkodowanemu pierwszej pomocy przedmedycznej).
2. Przerywa zajęcia wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów.
3. W sytuacji udzielania pierwszej pomocy przez nauczyciela prowadzącego zajęcia z uczniami, jest on zobowiązany do wyznaczenia opiekuna dla pozostałych uczniów. **(Pozostawienie uczniów bez opieki jest niedopuszczalne).**
4. Niezwłocznie powiadamia się rodziców (opiekunów prawnych).

PROCEDURA UDZIELANIA POMOCY PRZEDMEDYCZNEJ

1. Pierwsza pomoc przedmedyczna w przypadku osób nieposiadających kwalifikacji medycznych ogranicza się do wykonania opatrunku, ułożenia dziecka w odpowiedniej pozycji, wykonania sztucznego oddychania oraz masażu serca, niedopuszczenia do sytuacji zagrożenia życia.
2. Podanie jakiegokolwiek doustnego środka farmakologicznego jest dopuszczalne tylko i wyłącznie po konsultacji z rodzicem (opiekunem prawnym) dziecka.
3. Po przybyciu do szkoły rodzice (opiekunowie prawni) lub lekarz pogotowia ratunkowego przejmują odpowiedzialność za dziecko. Szkoła udziela tym osobom wszelkiej koniecznej pomocy.

Procedura 10

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży na terenie szkoły.

1. Nauczyciel powiadamia o zdarzeniu wychowawcę klasy, pedagoga/ psychologa szkolnego.
2. Nauczyciel, na którego lekcji miała miejsce kradzież, we współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym ustala okoliczności kradzieży dokonanej przez ucznia (z zachowaniem nietykalności osobistej ucznia).
3. Wychowawca zobowiązany jest poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
4. Wychowawca wzywa rodziców/opiekunów prawnych sprawcy.
5. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności pedagoga/psychologa szkolnego oraz rodziców , z której sporządza notatkę .
6. Uczeń lub rodzic/opiekun prawny zostaje zobowiązany do oddania skradzionej rzeczy lub pokrycia kosztów skradzionego przedmiotu.
7. W przypadku odmowy współpracy przez ucznia i rodziców/opiekunów prawnych, wychowawca powiadamia policję.

Procedura 11

Procedura postępowania wobec ucznia- sprawcy i ofiary czynu karalnego lub przestępstwa.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia, prokuratora lub policję (art. 4 i art. 304 k p k).

Postępowanie wobec ucznia - sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa;

1. Nauczyciel będący świadkiem czynu niezwłocznie powiadamia o zdarzeniu wychowawcę klasy, pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
2. Nauczyciel (świadek) ustala okoliczności czynu i ewentualnych innych świadków zdarzenia.
3. Przekazuje sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę wychowawcy klasy, pedagogowi/psychologowi szkolnemu lub dyrektorowi szkoły.
4. Wychowawca powiadamia rodziców/ opiekunów prawnych o zaistniałym zdarzeniu.
5. Dyrektor szkoły niezwłocznie powiadamia policję.
6. Wychowawca zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa, przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazuje je policji (np. ostre narzędzia, przedmioty kradzieży itp.).
7. Dyrektor szkoły o zaistniałym fakcie powiadamia sąd rodzinny.
8. W przypadku zatrzymania ucznia (zabrania go ze szkoły) przez policję, dyrektor szkoły razem z pedagogiem/psychologiem szkolnym wypełniają protokół zatrzymania ucznia i sporządzają notatkę służbową.

Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiara czynu karalnego;

1. Nauczyciel będący na miejscu zdarzenia zobowiązany jest do udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie pomocy medycznej w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły, pedagoga/ psychologa szkolnego i rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
3. Dyrektor szkoły wzywa policję.
4. Pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z nauczycielem (świadkiem zdarzenia) sporządza stosowną dokumentację dotyczącą okoliczności zdarzenia.

UWAGA!

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać Policję.

Procedura 12

Procedura korzystania z telefonów komórkowych i sprzętu elektronicznego.

1. Podczas zajęć edukacyjnych i wychowawczo – opiekuńczych obowiązuje zakaz używania telefonów komórkowych (aparaty powinny być wyłączone) oraz wszelkiego sprzętu elektronicznego (dyktafonu, odtwarzacza MP3, MP4 czy aparatu fotograficznego itp).
2. Uczniowie przynoszą do szkoły telefony lub inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność.
3. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zniszczenie lub zagubienie czy też kradzież sprzętu.
4. Każdy uczeń ma prawo korzystania w uzasadnionych przypadkach z telefonu stacjonarnego w sekretariacie szkoły.
5. Pracownik administracji w sekretariacie ma obowiązek przekazania uczniowi informacji telefonicznej od rodzica czy prawnego opiekuna.
6. Naruszenie przez ucznia zasad korzystania z telefonów komórkowych podczas pobytu w szkole powoduje zabranie telefonu do „depozytu” – aparat zostaje wyłączony w obecności ucznia i przechowywany w sekretariacie szkoły. Przypadek ten zostaje odnotowany przez wychowawcę klasy w dzienniku elektronicznym.
7. Po odbiór telefonu zgłaszają się rodzice lub prawni opiekunowie ucznia. Zostają oni zapoznani z sytuacją i pouczeni o konsekwencjach (w tym konsekwencjach prawnych związanych z naruszeniem prywatności pracowników szkoły).
8. Powyższe zasady dotyczą również nauczycieli i innych pracowników szkoły, którzy podczas lekcji lub dyżuru nie mogą korzystać z telefonów komórkowych. W przypadku ich naruszenia dyrektor udziela pracownikowi upomnienia.

Procedura 13

Procedura postępowania w przypadku złamania przez ucznia zakazu korzystania w czasie lekcji i przerw z telefonu komórkowego, dyktafonu, aparatu fotograficznego lub innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.

1. Nauczyciel ma obowiązek zareagować w przypadku, gdy bez jego zgody na zajęciach lekcyjnych lub przerwie uczeń korzysta z telefonu komórkowego, dyktafonu, aparatu fotograficznego bądź innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.
2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że w/w sprzęt został wykorzystany do zarejestrowania dźwięku lub obrazu na zajęciach, ma prawo żądać od ucznia ujawnienia nagrania i przekazania mu sprzętu użytego do rejestracji (w obecności innej osoby dorosłej).
3. W przypadku, gdy nauczyciel jest pewien, że doszło do rejestracji, a uczeń odmawia ujawnienia nagrania, nauczyciel powiadamia o tym fakcie wychowawcę i pedagoga/psychologa szkolnego lub dyrektora szkoły. Zabezpiecza sprzęt wykorzystany do rejestracji w celu uniemożliwienia jej skasowania i przekazuje go wychowawcy, pedagogowi/psychologowi szkolnemu lub dyrektorowi szkoły.
4. W przypadku, gdy uczeń korzysta na lekcji lub przerwie z telefonu komórkowego, nauczyciel przy uczniu wyłącza telefon i przekazuje go do sekretariatu szkoły w depozyt. Rodzic ma obowiązek odebrać telefon osobiście.
5. Wychowawca i pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z uczniem, ustalają okoliczności i cel użycia przez niego sprzętu rejestrującego na lekcji i odtwarzają ewentualne nagranie.
6. W przypadku, gdy uczeń odmawia ujawnienia nagrania lub nie chciał dobrowolnie przekazać sprzętu nauczycielowi, wychowawca:
  - wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskane informacje o zdarzeniu;
  - przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców;
  - zobowiązuje go do natychmiastowego skasowania ewentualnego nagrania;
  - wyjaśnia konsekwencje związane z jego upowszechnianiem lub opublikowaniem;
  - wychowawca sporządza notatkę z rozmowy (do teczki wychowawcy);
  - w obecności ucznia przekazuje rodzicom zatrzymany sprzęt.

Procedura 14

Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń który nie ukończył 18 lat używa alkoholu lub innych środków odurzających, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

1. Nauczyciel, pracownik szkoły powinien niezwłocznie przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy .
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrekcję szkoły.
3. Wychowawca wzywa niezwłocznie do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia i przeprowadza z nimi rozmowę w obecności ucznia. W przypadku potwierdzenia uzyskanej informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Może zaproponować rodzicom konsultację dziecka w specjalistycznej placówce lub zalecić udział w zajęciach o charakterze terapeutycznym. Zostaje sporządzona stosowna dokumentacja ze spotkania.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy z kadrą pedagogiczną lub nie reagują na wezwanie do stawiennictwa w szkole, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o wymienionych wyżej przejawach demoralizacji nieletniego, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję.
5. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie formy oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem/psychologiem, itp.) i ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji sądu rodzinnego lub policji.

Procedura 15

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia palenia tytoniu lub e–papierosa przez ucznia.

1. Osoba, która zauważy ucznia palącego papierosy na terenie szkoły powinna poinformować o tym wychowawcę lub pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Wychowawca/pedagog/psycholog szkolny (w obecności innego pracownika szkoły) ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu papierosy/e –papierosa pokazał dobrowolnie zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonywać tej czynności – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
3. Wychowawca/pedagog/psycholog szkolny zabezpiecza papierosy/e –papierosa, a następnie przekazuje rodzicom/opiekunom prawnym.
4. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia i przekazuje im informację o paleniu papierosów przez dziecko, jednocześnie zobowiązując ich do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
5. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania oraz informuje o konsekwencjach zdrowotnych i prawnych palenia. Sporządza notatkę o zaistniałym incydencie.
6. W przypadku stwierdzenia demoralizacji związanej z paleniem tytoniu przez małoletniego ucznia na terenie szkoły, dyrektor placówki podejmuje działania wynikające z odpowiednich przepisów prawa.

Procedura 16

Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych.

1. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy i pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wychowawca zawiadamia o fakcie dyrekcję szkoły oraz rodziców/opiekunów prawnych, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły, jeżeli zezwala na to jego stan zdrowia.
4. Wychowawca/pedagog/psycholog szkolny/dyrektor szkoły (min. 2 pracowników placówki) przeprowadzają rozmowę z uczniem (w miarę jego psychofizycznych możliwości) w celu uzyskania informacji odnośnie wypitego alkoholu lub zażytego środka, sposobu jego pozyskania i źródła pochodzenia. Ustalają miejsce spożycia oraz współuczestników zdarzenia.
5. W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia ucznia, wzywa się pomoc medyczną w celu stwierdzenia stanu zdrowia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
6. W przypadku odmowy przyjazdu do szkoły rodziców/opiekunów prawnych, o pozostaniu ucznia w szkole, przewiezieniu ucznia do placówki służby zdrowia, bądź też przekazania go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia.
7. W przypadku ucznia będącego pod wpływem alkoholu – jeżeli rodzice/opiekunowie prawni odmawiają przyjazdu, a uczeń jest agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych – szkoła zawiadamia jednostkę policji.
8. Wychowawca, pedagog/psycholog szkolny sporządza stosowną dokumentację dotyczącą okoliczności zdarzenia.
9. Niezwłocznie po zaistniałym zdarzeniu wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi w obecności ucznia i pedagoga /psychologa szkolnego, zobowiązując ucznia do zaniechania negatywnego zachowania oraz podjęcia ewentualnych działań terapeutycznych. Pedagog/psycholog szkolny

przekazuje rodzicom/opiekunom prawnym informacje o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy pedagogiczno –psychologicznej dotyczącej uzależnień.

Procedura 17

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie niebezpieczne substancje lub niebezpieczne narzędzia.

1. Nauczycielowi nie wolno wykonać czynności przeszukania –jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji, ale może nakazać, aby uczeń dobrowolnie wyjął wszystkie przedmioty z kieszeni lub torby szkolnej. Nauczyciel powinien to uczynić w obecności innej dorosłej osoby (wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor).
2. O swoich spostrzeżeniach lub podejrzeniach powiadamia wychowawcę klasy oraz dyrekcję szkoły .
3. Wychowawca o zaistniałym zdarzeniu powiadamia rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa w szkole.
4. Gdy uczeń nie chce przekazać niebezpiecznej substancji/narzędzia na prośbę nauczyciela, dyrektor szkoły wzywa policję, która wykonuje stosowne czynności według posiadanych kompetencji.
5. Jeżeli uczeń dobrowolnie wyda nauczycielowi niebezpieczną substancję/narzędzie, nauczyciel przekazuje ją rodzicom/opiekunom prawnym .
6. W przypadku posiadania przez ucznia przedmiotów, których posiadanie jest zabronione przez przepisy prawa, nauczyciel niezwłocznie powiadamia policję.
7. Pedagog/psycholog szkolny i wychowawca sporządza stosowną dokumentację dotyczącą okoliczności zdarzenia.

Procedura 18

Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem substancję psychoaktywną.

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób trzecich oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji.
2. Próbuje (o ile jest to możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić do kogo należy znaleziona substancja.
3. O zaistniałym zdarzeniu powiadamia pedagoga/psychologa, dyrektora szkoły , który wzywa policję.
4. Po przyjeździe policji nauczyciel niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję oraz informacje dotyczące szczegółów zdarzenia. Sporządza stosowną dokumentację.

Procedura 19

Procedura postępowania w przypadku odmowy współpracy rodziców/opiekunów prawnych ze szkołą lub gdy rodzina jest niewydolna wychowawczo.

1. Nauczyciel/wychowawca powiadamia o zaobserwowanej sytuacji pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Uzyskane informacje pedagog/psycholog szkolny weryfikuje z odpowiednimi instytucjami.
3. W przypadku potwierdzenia niepokojącej sytuacji domowej ucznia, pedagog/psycholog szkolny informuje o tym fakcie dyrektora szkoły.
4. Problem zostaje objęty pracą zespołu wychowawczego w celu udzielenia pomocy dziecku. Przykładowe działania szkoły podejmowane w stosunku do ucznia:
  - rozmowy wspierające prowadzone przez wychowawcę, pedagoga lub psychologa szkolnego,
  - stworzenie możliwości odrabiania lekcji i przygotowywania się do zajęć w szkole,
  - pomoc materialna,
  - zakwalifikowanie ucznia na terapię indywidualną lub grupową dla dzieci,
  - upowszechnienie informacji o ważnych telefonach oraz osobach i instytucjach niosących pomoc,
  - stały dyskretny monitoring sytuacji ucznia w rodzinie.

Procedura 20

Procedura postępowania w sytuacjach spornych i konfliktowych.

1. Sprawy sporne i konflikty na terenie szkoły rozwiązuje się następująco:
  - a. Konflikty między uczniami na poziomie klasy rozstrzygają wychowawcy klasy. Pomocą służy im pedagog/psycholog szkolny. W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
  - b. Konflikt między uczniami różnych klas rozstrzyga pedagog/psycholog szkolny we współpracy z wychowawcami klas. W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
  - c. Konflikt między uczniem a nauczycielem rozstrzyga pedagog/psycholog szkolny i wychowawca ucznia. W sytuacjach długotrwałego i ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice ucznia.
  - d. Konflikt między nauczycielami rozstrzyga dyrektor, a w ostateczności Rada Pedagogiczna.
2. Spory rozstrzygane są na polubownym posiedzeniu z udziałem stron, którego posiedzenie dotyczy.
3. Termin posiedzenia ustalony jest wspólnie przez zainteresowane strony.
4. Z polubownego posiedzenia sporządzony jest protokół przechowywany u dyrektora
5. Po rozstrzygnięciu sporów wymienionych w ust.1 pkt. a, b dyrektor zapoznaje w formie notatki służbowej przedstawiającej jednocześnie protokół polubownego posiedzenia w terminie od 3 dni od jego daty.
6. Stronom wymienionym w ust. 1 pkt. a-d przysługuje odwołanie w terminie 7 dni od daty polubownego posiedzenia odpowiednio:
  - a. stronom wymienionym w ust. 1 pkt a, b, c, d — do dyrektora szkoły;

Procedura 21

Procedura postępowania w przypadku zachowań samobójczych lub samobójstwa ucznia.

1) Każdy nauczyciel i pracownik szkoły ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji , że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą nauczyciel/pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

2) Po zdiagnozowaniu sytuacji , wychowawca i pedagog/psycholog szkolny podejmują odpowiednie działania interwencyjne:

- ✓ przeprowadzają analizę sytuacji szkolnej, rodzinnej ucznia w celu wstępnego ustalenia przyczyn,
- ✓ przekazują informację o zagrożeniu rodzicom/opiekunom prawnym i dyrektorowi szkoły,
- ✓ ustalają z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów , proponują pomoc psychoterapeutyczną na terenie szkoły lub poza nią,
- ✓ w przypadku, gdy zebrane informacje świadczą o przejawach demoralizacji ucznia lub gdy sytuacja rodzinna wskazuje na zagrożenie zdrowia lub życia, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny.

3) Jeżeli nauczyciel/pracownik szkoły poweźmie informację , że uczeń zamierza popełnić samobójstwo(informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych) powinien natychmiast powiadomić o tym wychowawcę klasy, pedagoga/psychologa szkolnego oraz dyrektora szkoły.

4) Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca, pedagog/psycholog szkolny oraz dyrektor szkoły podejmują następujące działania:

- ✓ nie pozostawiają ucznia samego ,próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce,
- ✓ informują o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu rodziców/opiekunów prawnych
- ✓ przekazują dziecko pod opiekę rodziców/opiekunów prawnych lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia odpowiednim instytucją (np.policji)

5) Po powzięciu informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą dyrektor szkoły, wychowawca, pedagog/psycholog szkolny podejmują następujące działania:

- ✓ jeśli próba samobójcza ma miejsce w szkole , dyrektor szkoły niezwłocznie wzywa pogotowie ratunkowe i policję oraz powiadamia o tym fakcie rodzica/opiekuna prawnego,
- ✓ dyrektor szkoły , pedagog/psycholog oraz wychowawca dokonują oceny sytuacji przeprowadzają rozmowę wspierającą z uczniami i rodzicami oraz przekazują informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- ✓ jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu , a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły, pedagog/psycholog szkolny, wychowawca przekazuje rodzicom informacje dotyczące możliwości uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- ✓ o próbie samobójczej dyrektor informuje pozostałych nauczycieli pod rygorem tajemnicy, w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli,
- ✓ pedagog/psycholog szkolny we współpracy z wychowawcą planuje dalsze działania mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia.

6) W przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa, dyrektor szkoły podejmuje działania:

- ✓ zebranie wstępnych informacji o okolicznościach zdarzenia od wychowawcy klasy, pedagoga/psychologa szkolnego, pracowników szkoły, osób przekazujących informację o zajściu,
- ✓ zawiadomienie organu prowadzącego i nadzorującego szkołę przez dyrektora szkoły,
- ✓ zebranie Zespołu Kryzysowego (dyrektor, wicedyrektor, pedagog, psycholog szkolny , wychowawca) i wspólne podjęcie wspólnych działań np. we współpracy z instytucjami wspierającymi,
- ✓ poinformowanie nauczycieli o zdarzeniu na posiedzeniu Rady Pedagogicznej,
- ✓ poinformowanie uczniów na forum klasy przez wychowawcę w obecności pedagoga/psychologa szkolnego , dyrektora szkoły,
- ✓ udzielenia wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom,
- ✓ stworzenie uczniom możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych ,
- ✓ unikanie nagłośnienia problemu przez media.

Procedura 22

Procedura postępowania w przypadku ujawnienia podejrzanego przesyłki lub telefonu ostrzegającego przed niebezpieczeństwem.

Należy:

- zabezpieczyć teren, uniemożliwić dostęp wszystkim osobom będącym na terenie szkoły,
- niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły,
- dyrektor szkoły niezwłocznie powiadamia odpowiednie służby (policję, straż pożarną itp.) oraz podejmuje decyzję o ewentualnej ewakuacji szkoły.

Procedura 23

Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel wykryje fałszerstwo.

1. Przykładowe sytuacje fałszerstwa w szkole: dokonywanie wpisów do dzienników lekcyjnych (np. usprawiedliwianie nieobecności, pisanie zwolnień), przedstawianie fałszywych zwolnień i usprawiedliwień od rodziców, podkładanie prac innych uczniów jako własnych, udowodnione przez nauczyciela ściąganie, oraz inne.
2. W przypadku, gdy nauczyciel wykryje fałszerstwo, powiadamia o tym fakcie wychowawcę lub pedagoga/psychologa szkolnego i sporządza stosowną dokumentację zabezpieczając dowody.
3. Wychowawca/pedagog/psycholog szkolny wzywa do szkoły rodziców/ opiekunów prawnych ucznia i powiadamia ich o zaistniałym fakcie.
4. W obecności rodziców/opiekunów prawnych zostaje podjęta decyzja o dalszym postępowaniu.
5. W przypadku ujawnienia przestępstwa ściągania z urzędu, dyrektor szkoły składa zawiadomienie do odpowiednich organów ścigania.

Procedura 24

Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia wulgarnego słownictwa.

1. Gdy nauczyciel jest świadkiem używania przez ucznia wulgarnego słownictwa ma bezwzględny obowiązek zareagowania.
2. Sam bądź z pomocą pedagoga/psychologa szkolnego przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z uczniem.
3. Wpisuje uwagę w dzienniku.
4. Powiadamia wychowawcę klasy.

Procedura 25

Procedura postępowania w przypadku ciąży uczennicy.

1. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczennica jest w ciąży nauczyciel/wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
2. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych i przeprowadza rozmowę z uczennicą oraz jej rodzicami/opiekunami. Sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy.
3. W przypadku potwierdzenia informacji, dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi oraz wychowawcą ustalają sposób i termin realizacji obowiązku szkolnego/nauki przez uczennicę.
4. Pedagog/psycholog szkolny wskazuje rodzicom możliwości skorzystania przez uczennicę i ich samych z pomocy psychologiczno –pedagogicznej na terenie szkoły i poza nią.
5. W przypadku uczennicy poniżej 15 roku życia, dyrektor szkoły o zaistniałej sytuacji powiadamia na piśmie sąd rodzinny lub policję.

Procedura 26

Procedura dotycząca usprawiedliwień nieobecności uczniów w szkole

1. Nieobecność usprawiedliwia wychowawca klasy.
2. Podstawą usprawiedliwienia nieobecności jest:
  - zwolnienie lekarskie;
  - pisemne zwolnienie od rodziców ucznia; w formie papierowej lub elektronicznej;
  - bezpośrednia rozmowa z rodzicami.
3. Zwolnienie ucznia z zajęć lekcyjnych do domu może nastąpić wyłącznie na pisemną lub bezpośrednią prośbę rodziców.
4. W uzasadnionych przypadkach ucznia zwalnia w kolejności: wychowawca, nauczyciel przedmiotu, pedagog szkolny, dyrektor.
5. Usprawiedliwienie nieobecności następuje w ciągu 7 dni od momentu powrotu do szkoły .
6. O nieusprawiedliwionych nieobecnościach uczniów wychowawca powiadamia rodziców.

Procedura 27

Procedura postępowania wobec ucznia, który samowolnie opuszcza szkołę oraz wagaruje.

1. W przypadku uzyskania informacji o wagarach ucznia, wychowawca lub pedagog szkolny niezwłocznie informację tę sprawdza i wyjaśnia poprzez:
  - kontakt telefoniczny z rodzicami;
  - rozmowę z uczniem.
2. W przypadku powtarzających się nieobecności wychowawca wzywa do szkoły rodziców ucznia.
3. Podczas spotkania wychowawca i pedagog/psycholog szkolny we współpracy z rodzicami i uczniem ustala przyczynę wagarów i miejsca pobytu ucznia w czasie nieobecności w szkole.
4. Pedagog/psycholog szkolny sporządza notatkę ze spotkania, a wychowawca odnotowuje rozmowę w dzienniku Librus.
5. Wobec ucznia wagarującego (tz. którego rodzic we wskazanym w statucie terminie , nie usprawiedliwił godzin nieobecności) stosuje się następujące sankcje:
  - nieusprawiedliwienie nieobecnych godzin;
  - wpisanie informacji o samowolnym opuszczaniu przez ucznia szkoły do dziennika Librus;
  - zobowiązanie rodziców do cotygodniowej kontroli obecności ucznia w szkole (osobiście lub telefonicznie).
6. W przypadku braku poprawy i dalszego uchylania się ucznia od realizacji obowiązku szkolnego oraz po wyczerpaniu wszelkich opisanych w statucie szkoły metod wychowawczych wobec ucznia, dyrektor szkoły ma obowiązek wystąpić do organu prowadzącego z prośbą o nałożenie w trybie administracyjnym kary na rodziców lub opiekunów prawnych.
7. W przypadku 3 dniowej nieusprawiedliwionej absencji (powyżej 15 godzin) wychowawca wpisuje ucznia na listę wagarowicza.

Procedura 28

Procedura ustalenia zajęć pozalekcyjnych.

Zajęcia pozalekcyjne mogą występować w następujących formach:

1. Zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze, organizowane są dla uczniów, którzy mają opinię lub orzeczenia PPP bądź na podstawie obserwacji wymagają uczestnictwa w wyżej wymienionych zajęciach. Zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze prowadzone są przez nauczycieli przedmiotów.
2. Zajęcia sportowo - rekreacyjne.
3. Koła zainteresowań.
4. Konsultacje przedmiotowe.
5. Projekty unijne.
6. I inne zajęcia specjalistyczne.

Udział w zajęciach pozalekcyjnych musi być potwierdzony pisemną zgodą rodzica lub opiekuna prawnego.

Procedura 29

Procedura postępowania w przypadku zakłócenia toku lekcji.

Przez zakłócanie toku lekcji rozumie się wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację jednostki dydaktycznej lub wychowawczej (nie wykonywanie poleceń nauczyciela, ostentacyjne lekceważenie poleceń, „dyskusje” z nauczycielem na temat polecenia, wyśmiewanie, obrażanie, zastraszanie nauczyciela, przeszkadzanie na lekcji swoim zachowaniem, używanie wulgaryzmów, itp.).

1. Jeżeli zachowanie ucznia uniemożliwia prowadzenie zajęć, nauczyciel powinien wysłać innego ucznia do pedagoga szkolnego, a w przypadku jego nieobecności - do dyrektora szkoły z prośbą o przybycie do klasy.
2. Pedagog/psycholog szkolny zobowiązany jest udać się do sali wskazanej przez nauczyciela i ustalić który uczeń (lub uczniowie) przeszkadza na lekcji, a w razie konieczności zabrać go z sali lekcyjnej do odrębnego pomieszczenia, np. gabinetu pedagoga lub dyrektora.
3. Pedagog/psycholog przeprowadza z uczniem rozmowę i ustala konsekwencję zachowania w zależności od popełnionego czynu.
4. Jeżeli zarzuty wobec ucznia są poważne, wychowawca na wniosek pedagoga /psychologa powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.
5. Jeżeli uczeń rażąco naruszył zasady panujące w szkole, dyrektor wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.
6. Jeżeli przyczyną zakłóceń były przyczyny określone w innych procedurach, należy postępować według tych procedur.

Procedura 30

Procedura postępowania w razie wtargnięcia uzbrojonego napastnika na teren szkoły.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który zauważy wtargnięcie uzbrojonego napastnika na teren szkoły zobowiązany jest do natychmiastowego wszczęcia alarmu.
2. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły informuje o tym zdarzeniu dyrektora szkoły, który powiadamia służby porządkowe i ratownicze.
3. Jeżeli istnieje możliwość ewakuacji (np. parter budynku) należy podjąć takie działania, zachowując ciszę, spokój i rozwagę.
4. W przypadku, gdy bezpieczna ewakuacja nie jest możliwa, nauczyciel lub inny pracownik wydaje jasne polecenia:
  - a. Wyłączenie wszystkich świateł w pomieszczeniach,
  - b. Wyłączenie/wyciszenie wszystkich urządzeń elektronicznych, telefonów itp.,
  - c. Położenie się na podłodze z dala od drzwi i okien,
  - d. Zejście z tzw. „pola światła” drzwi i okien.

Po przybyciu na miejsce służb interwencyjnych nauczyciel lub inny pracownik szkoły

5. przekazuje posiadane informacje co do:
  - a. Liczby ewakuowanych,
  - b. Liczby pozostałych w budynku osób,
  - c. Napastnika (liczby napastników, broni, ubioru itp.).
6. Ponadto nauczyciel lub inny pracownik szkoły:
  - a. Przekazuje służbom interwencyjnym plany budynku,
  - b. Bezwzględnie wykonuje polecenia służb interwencyjnych

Procedura 31

Procedura postępowania w razie wtargnięcia agresywnego psa na teren szkoły.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który zauważy psa na terenie szkoły zobowiązany jest do podjęcia następujących działań:
  - odizolowuje dzieci od niebezpiecznego zwierzęcia do tzw. „bezpiecznych stref”: np. budynku szkolnego, klasy, ogrodzonego obiektu sportowego, innego ogrodzonego obiektu itp.,
  - zapewnia powiadomienie służb porządkowych i ratunkowych,
  - powiadamia dyrektora placówki lub innych jej pracowników o zaistniałym zagrożeniu.

2. W przypadku braku możliwości dotarcia wszystkich uczniów lub innych osób do bezpiecznych, zamkniętych sal lub w/w bezpiecznych stref nauczyciel lub inny pracownik szkoły poleca uczestnikom zdarzenia:
  - zachować ciszę i spokój,
  - nie wykonywać gwałtownych ruchów,
  - nie podejmować prób ucieczki i przyjąć postawę „żółwia” - chroniącą ciało przed pogryzieniem przez psa,
  - ponadto podejmuje próbę powiadomienia o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły lub innego pracownika, z którym kontakt w danej sytuacji jest możliwy.

3. W przypadku pogryzienia ucznia lub innej osoby przez psa nauczyciel lub inny pracownik szkoły:
  - zapewnia izolację poszkodowanego przed agresywnym działaniem psa,
  - podejmuje czynności ratunkowe: udziela pierwszej pomocy, powiadamia służby porządkowe i ratunkowe.

Procedura 32

Ewakuacja szkoły w sytuacji zagrożenia pożarem , wybuchem gazu, zatruciem, itp.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, będący świadkiem zdarzenia, dokonuje jego wstępnej oceny.
2. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły podejmuje czynności mające na celu odizolowanie uczniów od źródła zagrożenia i w razie potrzeby udziela pierwszej pomocy osobom uczestniczącym w zdarzeniu.
3. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły powiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły.
4. Dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba powiadamia o zdarzeniu odpowiednie służby ratunkowe (Wojewódzkie Centrum Powiadamiania Ratunkowego-tel.112).
5. Dyrektor szkoły niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego obiektu.
6. Decyzję o ewakuowaniu podejmuje dyrektor szkoły uruchamiając sygnał alarmowy.
7. Po usłyszeniu ustalonego sygnału nauczyciel przerywa lekcję, zabiera dziennik, nakazuje uczniom pozostawienie swoich rzeczy i spokojne opuszczenie sali lekcyjnej.
8. Osoby odpowiedzialne, wyznaczone przez dyrektora organizują ewakuację zgodnie z przepisami BHP i przeciwpożarowymi, nie dopuszczając do powstania paniki.
9. W pierwszej kolejności ewakuowane są osoby z pomieszczeń zagrożonych.
10. Pomieszczenia na parterze (w przypadku odcięcia drogi ewakuacyjnej) mogą być opuszczane przez okna.
11. Nie należy bez potrzeby otwierać okien i drzwi.
12. Po opuszczeniu pomieszczenia należy zamknąć jego drzwi, pozostawiając w zamku klucz (znak dla strażaka, że nie trzeba sprawdzać tego pomieszczenia).

13. Nauczyciel nadzoruje ewakuację podopiecznych, dbając o to, aby po drogach ewakuacyjnych poruszać się spokojnie, nie blokować ruchu, zachować ciszę i spokój.

14. Ewakuowani uczniowie gromadzą się na jednym miejscu (wyznaczonym w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego), bezpiecznym obszarze, nie rozchodzą się, pozostają z nauczycielem, który sprawdza listę obecności swojej grupy. O efekcie sprawdzenia obecności informuje kierującego ewakuacją dyrektora szkoły.

15. W przypadku, kiedy ktoś mógł pozostać w strefie zagrożonej, należy powiadomić o tym służby ratownicze. Nie wolno wracać do strefy zagrożonej.

16. Po przybyciu na miejsce służb, Straż Pożarna przejmuje dalsze kierowanie akcją i należy bezwzględnie wykonywać jej polecenia. Dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona udaje się do Kierującego Działaniem Ratowniczym oznakowanego kamizelką odblaskową z napisem „Kierujący Działaniem Ratowniczym „ (KDR) i przekazuje mu informacje o powstałym zagrożeniu, przeprowadzonej ewakuacji oraz mogących pozostać w budynku osobach.

Procedura 33

Procedura ujawnienia przypadku cyberprzemocy.

W przypadku, gdy w szkole zostanie ujawniony przypadek cyberprzemocy należy podjąć następujące działanie:

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który posiadał wiedzę o przypadku cyberprzemocy przekazuje informację wychowawcy klasy, który następnie informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
2. Pedagog szkolny i dyrektor szkoły wspólnie z nauczycielem informatyki, wychowawcą dokonują analizy zdarzenia cyberprzemocy (rodzaju materiału, sposób rozpowszechnienia).
3. Dyrektor szkoły bezwzględnie zgłasza na policję wszystkie ujawnione przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.).
4. Do czasu przyjazdu policji nauczyciel informatyki zabezpiecza materiały w sprawie przed ich utratą.
5. Uczniowi będącemu ofiarą cyberprzemocy należy udzielić wsparcia i porady, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania, w szczególności poleca się uczniowi:
  - zerwać kontakt ze sprawcą, nie odpowiadać na e-maile, SMS-y itp.,
  - nie kasować dowodów: e-mailów, zdjęć, filmików, wykonać screenshoty,
  - zablokować w komunikatorach i poczcie elektronicznej kontakty z niepożądanymi osobami.
6. Po zakończeniu interwencji należy monitorować sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe, bądź odwetowe ze strony sprawcy.

7. Należy bezwzględnie poinformować rodziców/opiekunów prawnych dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy o problemie oraz udzielić im potrzebnego wsparcia i pomocy.
8. Pedagog/psycholog szkolny we współpracy z nauczycielem informatyki sporządza notatkę służbową zawierającą opis ustalonego przebiegu zdarzenia oraz podjęte działania.
9. Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis itp.).

Procedura 34

Zadania wychowawcy klasy.

1. Wychowawca klasy sprawuje bezpośrednią opiekę nad uczniami i kieruje życiem zespołowym klasy.
2. Dla zapewnienia ciągłości i skuteczności pracy wychowawczej wskazane jest, aby wychowawca opiekował się danym oddziałem w ciągu całego etapu edukacyjnego.
3. Formy spełniania zadań nauczyciela wychowawcy powinny być dostosowane do wieku uczniów, ich potrzeb oraz warunków środowiskowych szkoły.
4. Zadaniem wychowawcy jest sprawowanie opieki wychowawczej nad uczniami, a w szczególności:
  - 1) tworzenie warunków wspomagających rozwój ucznia, proces jego uczenia się oraz przygotowanie do życia w rodzinie i społeczeństwie;
  - 2) inspirowanie i wspomaganie działań zespołowych uczniów;
  - 3) podejmowanie działań umożliwiających rozwiązywanie konfliktów.

Zadania wychowawcy są realizowane we współpracy z:

- 1) rodzicami/opiekunami prawnymi;
- 2) nauczycielami i innymi pracownikami szkoły;
- 3) poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi;
- 4) innymi placówkami;
- 5) podmiotami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

5. W celu realizacji zadań wychowawca:

- 1) otacza indywidualną opieką każdego wychowanka,
- 2) planuje, organizuje i ustala wspólnie z uczniami i ich rodzicami/opiekunami prawnymi:
  - a) roczny plan pracy wychowawcy opracowany na podstawie programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb uczniów,
  - b) różne formy życia zespołowego rozwijające osobowość ucznia i integrujące zespół uczniowski;

3) współdziała z nauczycielami uczącymi w jego klasie uzgadniając z nimi i koordynując ich działania wychowawcze wobec ogółu uczniów, a także tych, którym potrzebna jest indywidualna opieka (dotyczy to zarówno uczniów szczególnie uzdolnionych jak i z różnymi trudnościami i niepowodzeniami);

4) utrzymuje kontakt z rodzicami/opiekunami prawnymi uczniów w celu:

a) poznania i ustalania potrzeb opiekuńczo-wychowawczych ich dzieci,

b) udzielania im pomocy w działaniach wychowawczych wobec dzieci i otrzymywania od nich wsparcia w swoich działaniach,

c) włączania ich w sprawy życia klasy i szkoły;

5) pozyskuje środki finansowe na potrzeby uczniów;

6) współpracuje z pedagogiem/psychologiem szkolnym i innymi specjalistami świadczącymi pomoc w rozpoznawaniu potrzeb, szczególnych uzdolnień uczniów, zainteresowań oraz ewentualnych trudności;

7) kontroluje realizację obowiązku szkolnego przez wychowanków;

8) dokonuje oceny wyników nauczania (śródrocznej i rocznej), pracy wychowawczej oddziału oraz przedkłada sprawozdania z postępów dydaktyczno-wychowawczych na zebraniach rady pedagogicznej;

9) prawidłowo prowadzi dokumentację działalności wychowawczej i opiekuńczej oddziału i każdego ucznia.

6. Wychowawca ma prawo:

1) korzystać w swej pracy z pomocy merytorycznej i metodycznej ze strony właściwych placówek, instytucji oświatowych i naukowych, np. poprzez: kursy, szkolenia, konsultacje, konferencje, warsztaty itp.;

2) ustanawiania własnych form nagradzania i motywowania wychowanków;

3) wnioskowania o rozwiązanie problemów zdrowotnych, psychospołecznych i materialnych swoich wychowanków do pedagoga, dyrektora, opieki społecznej lub innych instytucji.

7. Obowiązki wychowawcy powierza nauczycielowi dyrektor szkoły przy pozytywnym zaopiniowaniu przez członków rady pedagogicznej.

Do obowiązków wychowawcy należą:

a) troska o właściwy stosunek uczniów do nauki i o jak najlepsze wyniki nauczania, w szczególności:

- czuwanie nad organizacją i przebiegiem pracy uczniów w klasie oraz nad wymiarem i rozkładem pracy zadawanej do domu, utrzymywanie systematycznego kontaktu z nauczycielami uczącymi w powierzonych mu klasach dla ustalenia jednolitych wymagań wobec uczniów i sposobów udzielania im pomocy w nauce szkolnej (zainteresowanie się postępami uczniów w nauce, zwracanie szczególnej uwagi na tych, którzy mają trudności w nauce przebadanych w PPP- dostosowanie wymagań),
- analizowanie wspólne z zespołem uczniowskim i nauczycielami przyczyn niepowodzeń uczniów w pracy szkolnej i podejmowanie środków zaradczych,
- pobudzanie dobrze i średnio uczących się do dalszego podnoszenia wyników nauczania,
- dbanie o regularne uczęszczanie uczniów do szkoły, badanie przyczyn opuszczania przez nich zajęć, udzielenie wskazówek i podejmowanie inicjatywy w sprawie organizowania pomocy dla tych, którzy opuścili zajęcia szkolne i mają trudności w uzupełnianiu materiału,
- współdziałanie z bibliotekarzem szkolnym w organizowaniu czytelnictwa, pobudzanie uczniów do aktywnego udziału w pracach pozalekcyjnych i pozaszkolnych,

b) troska o wychowanie moralno-społeczne uczniów, w szczególności:

- kształtowanie wzajemnych stosunków między uczniami na zasadach życzliwości, wytwarzania atmosfery sprzyjającej rozwijaniu wśród nich więzów koleżeństwa i przyjaźni,
- rozwijanie społecznej aktywności uczniów na terenie szkoły i szerszego środowiska m.in.:
  - przyzwyczajanie uczniów do wspólnego gospodarowania na terenie szkoły i szerszego środowiska, wyrabianie w nich poczucia współodpowiedzialności za ład, czystość i estetykę szkoły, organizowanie w tym celu różnych form samoobsługi,
  - interesowanie się udziałem uczniów w pracach organizacji uczniowskich, utrzymywanie kontaktu z opiekunami tych organizacji,
  - budzenie zainteresowania uczniów potrzebami środowiska, inspirowanie ich udziału na rzecz tego środowiska, udziału w konkursach przedmiotowych,
  - wywieranie wpływu na kształtowanie warunków życia w szkole, poza szkołą tak, aby sprzyjały ich rozwojowi i zaspokojeniu potrzeb zabawy, rozrywki oraz rozwijaniu inicjatywy i samodzielności.

- współdziałanie w kierunku wyrabiania u uczniów nawyku rzetelnej pracy,
- badanie przyczyn niewłaściwego zachowania się uczniów, podejmowanie środków zaradczych, udzielenie wskazówek uczniom znajdującym się w trudnych sytuacjach, wychowawczych.

c) opieka nad zdrowiem uczniów, w szczególności:

- wdrażanie uczniów do dbania o higienę osobistą i stan higieniczny otoczenia oraz do przestrzegania zasad BHP w życiu szkolnym ,
- interesowanie się stanem zdrowia uczniów i porozumiewanie się z pielęgniarką szkolną oraz z rodzicami w sprawach stanu zdrowia ich dzieci.

d) wykonywanie czynności administracyjnych dotyczących klasy:

- prowadzenie dziennika lekcyjnego, arkuszy ocen,
- wypełnianie świadectw szkolnych,
- wykonywanie innych czynności administracyjnych dotyczących klasy zgodnie z zarządzeniami władzy szkolnej i rady pedagogicznej,
- dla zachowania ciągłości i planowości pracy wychowawczej, wychowawca może ustalić na początku każdego roku szkolnego w porozumieniu z dyrektorem szkoły treść i formy swojej działalności wychowawczej,

e) wychowawca klasy składa na posiedzeniach rady sprawozdanie z przebiegu i wyników swojej pracy,

f) na maksymalnie 5 dni roboczych przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej nauczyciele przedmiotów i wychowawcy klasy są zobowiązani poinformować ucznia i rodziców/opiekunów prawnych o przewidzianych dla niego ocenach klasyfikacyjnych,

g) usprawiedliwiać nieobecność ucznia według wcześniejszych procedur,

h) zwolnić ucznia z zajęć lekcyjnych na pisemną prośbę rodzica (prawnego opiekuna). Na zwolnieniu rodzic musi dokonać zapisu „Odpowiedzialność prawną za nieobecność dziecka na lekcjach biorę na siebie”(w razie wątpliwości, co do wiarygodności napisanego zwolnienia, wychowawca winien potwierdzić ją w rozmowie telefonicznej. Rodzic może osobiście zwolnić z zajęć szkolnych).

W razie nieobecności wychowawcy w szkole ucznia może zwolnić tylko dyrektor (wicedyrektor) szkoły. Wychowawca lub dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomić o zwolnieniu ucznia nauczycieli, z którymi dany uczeń powinien mieć lekcje.

8. Wychowawca klasy prowadzi teczkę wychowawcy ze stosowną dokumentacją uczniów.

Procedura postępowania z dzieckiem przewlekle chorym w szkole

W sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekle chory, wychowawca powinien:

1. Pozyskać od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia szczegółowe informacje na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu;
2. Przedstawić informacje odnośnie chorego dziecka na zebraniu rady pedagogicznej i poinformować pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby;
3. Wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
4. W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole wychowawca, dyrektor lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.

DZIECKO Z ASTMĄ

Astma oskrzelowa jest najczęstszą przewlekłą chorobą układu oddechowego u dzieci. Istotą astmy jest przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej skłonności do reagowania skurczem na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby.

OBJAWY Jednym z podstawowych objawów jest duszność jako subiektywne uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe. Gdy duszność jest bardzo nasiloną możemy zauważyć, że usta dziecka a także inne części ciała są zasinione. Konsekwencją zwężenia oskrzeli jest pojawienie się świszczącego oddechu. Częstym objawem astmy oskrzelowej jest kaszel. Najczęściej jest to kaszel suchy, napadowy, bardzo męczący.

PRZYCZYNY ATAKU Zaostrzenie astmy może być wywołane przez: kontakt z alergenami, na które uczulone jest dziecko, kontakt z substancjami drażniącymi drogi oddechowe, wysiłek fizyczny, zimne powietrze, dym tytoniowy, infekcje.

POSTĘPOWANIE:

1. W przypadku wystąpienia duszności należy podać dziecku wziewny lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza.
2. W przypadku objawów ciężkiej duszności należy podać jednocześnie 2 dawki leku w aerozolu w odstępie 10-20 sekund.
3. Po wykonaniu 1 pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców dziecka o wystąpieniu zaostrzenia.
4. W przypadku duszności o dużym nasileniu powinno się wezwać Pogotowie Ratunkowe. W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia dziecko wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej.
5. Dodatkowo bardzo ważne jest zapewnienie dziecku spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

NAKAZY:

1. Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
2. Dziecko, które ma objawy po wysiłku, powinno przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek.
3. Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
4. W przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy.

ZAKAZY:

1. Chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych. 2. W okresie pylenia roślin dzieci z pyłkownicą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinny uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto
2. Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
3. W klasach, gdzie odbywają się lekcje nie powinno być zwierząt futerkowych.

OGRANICZENIA :

1. Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.

2. Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.

OBSZARY DOZWOLONE I WSKAZANE DLA DZIECKA

1. Dzieci chore na astmę powinny uczestniczyć w zajęciach z wychowania fizycznego. wysportowane dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby.
2. Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć z wychowania fizycznego.
3. Dzieci z astmą mogą uprawiać biegi krótkie, a także gry zespołowe.
4. Dzieci z astmą mogą uprawiać gimnastykę i pływanie.
5. Dzieci z astmą mogą uprawiać większość sportów zimowych. Bardzo ważny jest dobry kontakt szkoły z rodzicami, po to, aby wspólnie zapewnić dziecku bezpieczne warunki nauki i pobytu w szkole. Pozwoli to zmniejszyć nadopiekuńczość rodziców a dziecku rozwijać samodzielność i zaufanie do własnych możliwości i umiejętności. Tylko współdziałanie szkoły z rodzicami i lekarzem prowadzącym pomoże prawidłowo funkcjonować dziecku z astmą oskrzelową w środowisku, gdzie spędza wiele godzin w ciągu dnia.

DZIECKO Z CUKRZYCĄ

W Polsce wśród dzieci i młodzieży dominuje cukrzyca typu 1 – ten typ cukrzycy ma podłoże genetyczne i autoimmunologiczne. Cukrzyca nie jest chorobą zakaźną, nie można się nią zarazić przez kontakt z osobą chorą. Najczęstsze objawy to wzmożone pragnienie, częste oddawanie moczu oraz chudnięcie. W chwili obecnej, w warunkach pozaszpitalnych, jedynym skutecznym sposobem podawania insuliny jest wstrzykiwanie jej do podskórnej tkanki tłuszczowej (za pomocą pena, pompy). Cukrzyca nie jest chorobą, która powinna ograniczać jakiegokolwiek funkcjonowanie ucznia, tylko wymaga właściwej samokontroli i obserwacji. Ćwiczenia fizyczne, sport i rekreacja połączone z ruchem są korzystne dla dzieci chorych na cukrzycę. Wspierają prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny, pomagają rozwijać samodyscyplinę, gratyfikują, dają przyjemność i satysfakcję. Najważniejszym problemem przy wykonywaniu wysiłku fizycznego u dzieci z cukrzycą jest ryzyko związane z wystąpieniem hipoglikemii (niedocukrzenia stężenie glukozy we krwi mniejsze niż 60 mg%). Dziecko w szkole powinno wielokrotnie badać poziom cukru we krwi, a zwłaszcza przy złym samopoczuciu. Może to zrobić w gabinecie pielęgniarki lub w innym miejscu po

uprzednim poinformowaniu nauczyciela. W razie potrzeby należy skontaktować się z rodzicem.

OBJAWY HIPOGLIKEMII – niedocukrzenia:

1. Bładość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk.
2. Ból głowy, ból brzucha.
3. Szybkie bicie serca.
4. Uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia.
5. Osłabienie, zmęczenie
6. Problemy z koncentracją, zapamiętywaniem.
7. Chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka.
8. Napady agresji lub wesołkowatości.
9. Ziewanie/senność.
10. Zaburzenia mowy, widzenia i równowagi.
11. Zmiana charakteru pisma.
12. Uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania.
13. Kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII LEKKIEJ – dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:

1. Sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie.
2. Podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód.
3. NIE WOLNO Zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego).
4. Ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach.
5. Zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII ŚREDNIO – CIĘŻKIEJ – dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje 3 bezwzględnej pomocy osoby drugiej:

1. Oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie.
2. Jeżeli dziecko może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5 kostek cukru rozpuszczonych w ½ szklanki wody, coli, soku).
3. Jeżeli dziecko nie może połykać postępujemy tak jak w przypadku glikemii ciężkiej.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII CIĘŻKIEJ – dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki.

Dziecku, które jest nieprzytomne NIE WOLNO podawać niczego do picia ani do jedzenia do ust!!!

1. Układamy dziecko na boku.
2. Wstrzykujemy domięśniowo glukagon, jest to zastrzyk ratujący życie.
3. Wzywamy pogotowie ratunkowe.
4. Kontaktujemy się z rodzicami dziecka.
5. Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność (po podaniu glukagonu powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i jeżeli dziecko będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabl. glukozy).

U dzieci leczonych pompą:

1. Zatrzymaj pompę.
2. Potwierdź hipoglikemię.
3. Jeżeli dziecko jest przytomne podaj węglowodany proste.
4. Oczekaj 10-15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma poprawy podaj ponownie cukry proste.
5. Jeżeli objawy ustąpią i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włącz pompę i podaj kanapkę lub inne węglowodany złożone.
6. Jeżeli dziecko jest nieprzytomne lub ma drgawki połóż je w pozycji bezpiecznej, podaj domięśniowo zastrzyk z glukagonu i wezwij karetkę pogotowia. Po epizodzie

hipoglikemii nie zostawiaj dziecka samego! Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią!

OBJAWY HIPERGLIKEMII

1. Wzmoczone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
2. Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
3. Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia. Jeżeli do ww. objawów dołączą: ból głowy, ból brzucha, nudności i wymioty, ciężki oddech. może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej. Należy wtedy bezzwłocznie:
4. Zbadać poziom glukozy.
5. Skontaktować się z rodzicami lub wezwać pogotowie.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPERGLIKEMII

1. Podajemy insulinę (tzw. dawka korekcyjna),
2. Uzupełniamy płyny (dziecko powinno dużo pić, przeciętnie 1litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna),
3. Samokontrola (badanie moczu na obecność cukromoczu i ketonurii, po około 1 godz. należy dokonać kontrolnego pomiaru glikemii),
4. W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.

Niezbędnik szkolny, czyli co uczeń z cukrzycą zawsze powinien mieć ze sobą w szkole:

1. Pen – „wstrzykiwacz” z insuliną.
2. Pompę insulinową, jeżeli jest leczone przy pomocy pompy.
3. Nakłuwacz z zestawem igieł.
4. Glukometr z zestawem pasków oraz gazików.
5. Plastikowy pojemnik na zużyte igły i paski.
6. Drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie” zajęć wf w danym dniu.
7. Dodatkowe produkty – soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii.

8. Telefon do rodziców.
9. Informację w postaci kartki lub bransoletki na rękę, która informuje, że dziecko choruje na cukrzycę.
10. Glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku).

Szkolny kodeks praw dziecka z cukrzycą – każdemu dziecku z cukrzycą typu 1 należy zapewnić w szkole:

1. Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji.
2. Możliwość podania insuliny.
3. Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobista pompą insulinową w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję.
4. Właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie ze schematem ustalonym z pielęgniarką szkolną i rodzicami dziecka.
5. Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie trwania lekcji.
6. Możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych.
7. Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach.

DZIECKO Z PADACZKĄ

Padaczką określamy skłonność do występowania nawracających, nie prowokowanych napadów. Napadem padaczkowym potocznie nazywamy napadowo występujące zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu objawiające się widocznymi zaburzeniami, zwykle ruchowymi. Niekiedy jedynym widocznym objawem napadu są kilkusekundowe zaburzenia świadomości. Napady padaczkowe dzieli się na napady pierwotnie uogólnione oraz napady częściowe (zlokalizowane). Napady pierwotnie uogólnione

1. Napady nieświadomości, najczęściej kilkusekundowa utrata kontaktu z otoczeniem. Atypowym napadom nieświadomości mogą towarzyszyć mruganie lub gwałtowne 5 ruchy o niewielkim zakresie w obrębie ust.

2. Napady atoniczne – napad spowodowany nagłym i krótkotrwałym obniżeniem napięcia mięśniowego w określonych grupach mięśni.
3. Napady toniczne – występuje głównie u małych dzieci zazwyczaj podczas zasypiania lub budzenia; charakteryzuje się nagłym, symetrycznym wzrostem napięcia mięśni w obrębie kończyn i tułowia.
4. Napady toniczno-kloniczne – w fazie tonicznej dochodzi do nagłej utraty przytomności, skurczu mięśni, zatrzymania oddechu; faza kloniczna charakteryzuje się rytmicznymi, gwałtownymi skurczami mięśni kończyn i tułowia, następnie przechodzi w kilkuminutową śpiączkę.
5. Napady kloniczne – napady głównie u niemowląt i małych dzieci, częściej w przebiegu gorączki, cechują je symetryczne skurcze mięśni kończyn występujące seriami.
6. Napady miokloniczne – charakteryzują się gwałtownymi synchronicznymi skurczami mięśni szyi, obręczy barkowej, ramion i ud przy względnie zachowanej świadomości chorego.

Napady częściowe

1. Napady częściowe z objawami prostymi – świadomość w czasie napadów jest na ogół zachowana, zwykle napady dotyczą określonej okolicy np. ręki lub ust.
2. Napady częściowe z objawami złożonymi – niektórym napadom mogą towarzyszyć zaburzenia świadomości o charakterze omamów i złudzeń; pacjent ma wrażenie, że już znajdował się w danej sytuacji życiowej lub przeciwnie, że nie zna sytuacji i przedmiotów, z którymi w rzeczywistości się już stykał, do tego typu napadów zaliczane są także napady psychoruchowe z towarzyszącymi im różnymi automatyzmami (cmokanie), u dzieci mogą niekiedy występować napady nietypowe, manifestujące się klinicznie bólami brzucha, głowy, omdleniami, napadami lęku itp.
3. Napady częściowe wtórnie uogólnione – rozpoczyna się zwykle od napadowych mioklonicznych lub klonicznych skurczów ograniczonych do określonych grup mięśni, aby następnie rozprzestrzenić się i doprowadzić do wtórnie uogólnionego napadu toniczno-klonicznego (tzw. napadu dużego).

Zespoły padaczkowe wieku dziecięcego – zespół Westa, zespół Lennoxa-Gastauta, dziecięca padaczka nieświadomości (piknolepsja), padaczka Rolanda, młodzieńcza padaczka

nieświadomości, zespół Janza, padaczka odruchowa, omdlenia odruchowe, napady rzekomopadaczkowe. Leczenie padaczki jest procesem przewlekłym, wymaga systematycznego, codziennego podawania leków. Nagłe przerwanie leczenia, pominięcie którejś dawki, może zakończyć się napadem lub stanem padaczkowym. Z tego powodu tak ważne jest aby pacjent mógł systematycznie przyjmować leki. W trakcie włączania leczenia lub jego modyfikacji dziecko może wykazywać objawy senności, rozdrażnienia, zawrotów głowy.

W RAZIE WYSTĄPIENIA NAPADU NALEŻY

1. Przede wszystkim zachować spokój.
2. Ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku.
3. Zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu – zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.
4. Asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości.

NIE WOLNO

1. Podnosić pacjenta.
2. Krępować jego ruchów.
3. Wkładać czegokolwiek między zęby lub do ust.

Pomoc lekarska jest potrzebna, jeżeli był to pierwszy napad w życiu lub napad trwał dłużej niż 10 minut albo jeśli po napadzie wystąpiła długo trwająca gorączka, sugerująca zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

Dzieciom chorym na padaczkę trudniej jest wykorzystać w pełni swoje możliwości edukacyjne z przyczyn medycznych i społecznych. Narażone są na wyższy poziom stresu wynikający z obawy przed napadem i komentarzami, stąd też częściej występują u nich cechy zespołu nadpobudliwości psychoruchowej, trudności w czytaniu i pisaniu oraz inne trudności szkolne. W razie narastających trudności szkolnych, trzeba zapewnić dziecku możliwość douczania, zorganizować odpowiednio czas na naukę, z częstymi przerwami na odpoczynek, modyfikować i zmieniać sposoby przyswajania wiadomości szkolnych. Nie należy z zasady zwalniać dziecka z zajęć wychowania fizycznego ani z zabaw i zajęć ruchowych w grupie rówieśników. Należy jedynie dbać o to, aby nie dopuszczać do nadmiernego obciążenia

fizycznego i psychicznego. Gdy zdarzają się napady, dziecko powinno mieć zapewnioną opiekę w drodze do i ze szkoły.

DZIECKO PRZEWLEKLE CHORE

Choroba przewlekła to proces patologiczny trwający ponad 4 tygodnie, cechujący się brakiem nasilonych objawów chorobowych. Długotrwała choroba i częste hospitalizacje mogą okresowo uniemożliwiać choremu dziecku przebywanie w grupie rówieśników, a także zaspokajanie wielu ważnych potrzeb psychicznych, fizycznych i społecznych.

Przeciwdziałanie niekorzystnym skutkom choroby przewlekłej, polega między innymi na udzielaniu dziecku i jego rodzinie pomocy w budowaniu nowej koncepcji życia z chorobą i pomimo choroby. Odbudowa poczucia bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych zadań osób pomagających choremu dziecku i jego rodzinie. Dziecko może czuć się mniej bezradne i zagubione, gdy ma okazję do odnoszenia sukcesów i poradzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Zatem dostrzeganie i eksponowanie osiągnięć dziecka, chwalenie go za nie i nagradzanie jest jednym z kierunków pomagania mu w pokonywaniu poczucia bezradności. Drugi ważny kierunek to uczenie dziecka nowych umiejętności- zarówno tych przydatnych w pokonywaniu trudności związanych z chorowaniem, jak i tych otwierających mu nowe, wolne od ograniczeń pola aktywności, poszerzających jego „obszar wolności”. Szkoła pełni w życiu chorego dziecka szczególną rolę. Jest to miejsce, w którym może się ono uczyć i bawić, rozwijać swoje zdolności i umiejętności, może przeżywać radość i dumę ze swojej aktywności, a także budować dobre relacje z innymi dziećmi. Obecność przyjaznych nauczycieli i rówieśników jest bardzo ważna dla prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego chorego dziecka. Niezwykle ważne jest przekazanie nauczycielom informacji o wpływie choroby dziecka na funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne ucznia. Niektóre leki mogą działać pobudzająco a inne usypiająco. Może to mieć wpływ na zachowanie się dziecka lub możliwość efektywnego uczenia się. Dzięki informacjom od rodziców i lekarzy, nauczyciel może poznać chorobę dziecka w takim zakresie, aby w razie potrzeby, w odpowiednim czasie, udzielić mu niezbędnej pomocy i wsparcia oraz zapewnić bezpieczne warunki na terenie szkoły. Także dostosować sposoby komunikowania się oraz sposoby i formy nauczania do potrzeb i aktualnych możliwości chorego dziecka. Wzajemne kontakty pomiędzy szkołą i rodzicami powinny być stałe i systematyczne, oparte na zaufaniu, spokojnej, wzajemnej wymianie informacji oraz współpracy i zrozumieniu.

Główne sposoby pomocy przewlekle choremu dziecku możliwe do zrealizowania na terenie szkoły:

1. zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego,
2. pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie nowych umiejętności,
3. budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych,
4. przygotowanie uczniów zdrowych na spotkanie chorego kolegi,
5. traktowanie chorego dziecka jako pełnoprawnego członka klasy,
6. uwrażliwianie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia dziecka chorego,
7. uwrażliwianie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów,
8. motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi dziećmi,
9. rozwijanie zainteresowań, samodzielności dziecka,
10. dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągnięcia sukcesów,
11. motywowanie do aktywności.
12. na wniosek wychowawcy nauczyciele mogą włączyć dziecko do nauczania zdalnego zgodnie z regulaminem nauczania zdalnego obowiązującym w szkole.